Омбудсман України
Ombudsman of Ukraine

ЗВІТ
про результати відвідування
Медичної частини № 78 філії Державної установи «Центр охорони здоров'я Державної кримінально-виконавчої служби України» у Хмельницькій області»
06.07.2026

місто Хмельницький, 2026 рік

І. ВСТУП

Для виконання функцій національного превентивного механізму відповідно до Факультативного протоколу до Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання, на підставі статей 13, 19[1], 22 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини», 06.07.2026 групою національного превентивного механізму (далі – НПМ) здійснено відвідування Медичної частини № 78 філії Державної установи «Центр охорони здоров'я Державної кримінально-виконавчої служби України» у Хмельницькій області (далі – медична частина, заклад).

Відвідування здійснювали наступні члени групи НПМ:

Халікова Анастасія Ігіталіївна, головний спеціаліст Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини (керівник групи НПМ);

Осередчук Ольга Михайлівна, представник громадської організації (регіональний координатор взаємодії з громадськістю Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини у Хмельницькій області).

Загальна інформація.

Заклад розташований за адресою вул. Паркова, 9, с. Райківці, Хмельницький район, Хмельницька область, 31356.

Керівництво медичної частини: Осташ Олег Леонтійович, завідувач медичної частини, лікар психіатр.

Медична частина розташована на території ДУ «Райківецька виправна колонія (№78)» (далі – установа) та здійснює медичний контроль за станом здоров'я та надання амбулаторної медичної допомоги особам, які тримаються в установі, ліміт наповнення якої – 1198 осіб. На день візиту в установі утримувалось 270 осіб, які перебувають на медичному обслуговуванні в медичній частині. З них на профілактичних обліках перебуває 33 особи: 15 засуджених - схильних до суїциду; 13 - схильних до членоушкодження; 4 - схильних до втечі; 1 - схильних до нападу.

Під час відвідування установи на стаціонарному лікуванні перебувала 1 особа.

Штатна чисельність медичної частини укомплектована 14 посадами за штатом, з них: лікар терапевт – 1,5 од., лікар-стоматолог – 0,5 од., лікар-нарколог – 0,5 од., лікар психіатр – 0,5 од., клінічний психолог – 0,25 од., лікар-з ультразвукової діагностики - 0,25 од., лікар-рентгенолог – 0,5 од., фельдшери – 5,5 од., сестра медична зі стоматології – 0,5 од., рентген лаборант – 0,5 од., асистент фармацевта – 1,0 од., молодша медична сестра – 0,5 од., лаборант – 1 од.

Вакантними є посади: клінічного психолога (0,25 од.), лікаря-терапевта (1 од.), лікаря з ультразвукової діагностики (0,25 од.), лікаря-рентгенолога (0,5 од.).

Медична частина розміщені в окремій двоповерховій будівлі та має такі приміщення: кабінет завідувача медичної частини, кабінети лікарів стоматолога (фото 3), терапевта, нарколога, маніпуляційна, рентген-кабінет (фото 4), приміщення клініко-діагностичної лабораторії, кімната відпочинку фельдшерів, санпропускник з душовою, санвузол, кімната прийому їжі, архів.

Стаціонар медичної частини складається з 14 палат (фото 2,6,7), з яких, 4 палати відокремлені до інфекційного ізолятору для хворих на туберкульоз (3 секції).

В медичній частині наказом визначений працівник, відповідальний за збір мокротиння у засуджених з підозрою на туберкульоз. Пункт збору мокротиння облаштовано на подвір'ї.

По прибуттю до установи із засудженими проводять профілактичну бесіду стосовно профілактики розповсюдження ВІЛ-інфекції. Медична частина забезпечена швидкими тестами на виявлення ВІЛ та препарати для проведення антиретровірусної терапії (далі – АРТ) в достатній кількості.

На день візиту на обліку перебувало 30 ВІЛ-інфікованих осіб, які отримують АРТ. Приміщення медичної частини обладнані бактерицидними опромінювачами.

У медичній частині також проводиться експрес-тестування на вірусні гепатити В і С, зокрема за рік проведено 296 досліджень на вірусний гепатит С та 235 досліджень на вірусний гепатит В. За результатами обстежень за рік виявлено 13 осіб із вірусним гепатитом С, які отримують відповідне медикаментозне лікування.

Позитивною практикою є належне документування тілесних ушкоджень медичними працівниками відповідно до вимог чинного законодавства. Такий підхід забезпечує належну фіксацію можливих фактів неналежного поводження та сприяє ефективному захисту прав ув'язнених і засуджених осіб.

В медичній частині здійснюється цілодобове чергування медичного працівника (фельдшера) для надання невідкладної медичної допомоги та забезпечення засуджених лікарськими засобами.

Під час відвідування групі НПМ забезпечено безперешкодний доступ до всіх приміщень медичної частини, та можливість ознайомитися з умовами організації медичної допомоги пацієнтів, оглянути матеріально-технічне забезпечення, а також вивчити необхідну медичну документацію.

Медична частина здійснює діяльність на підставі чинної ліцензії на провадження господарської діяльності з медичної практики. Ліцензія охоплює широкий перелік лікарських спеціальностей, зокрема організацію і управління охороною здоров’я, загальну практику – сімейну медицину, стоматологію, рентгенологію, психіатрію, наркологію, а також спеціальності молодших спеціалістів з медичною освітою (лікувальна справа, лабораторна справа (клініка), сестринська справа, рентгенологія).

Під час особистих спілкувань із 14 засудженими скарг на катування, нелюдське та таке, що принижує гідність, поводження і покарання, не надходило.

Водночас окремі засуджені висловили усні скарги щодо несвоєчасного надання медичної допомоги, а також неналежного врахування їхнього стану здоров'я та потреби у лікуванні відповідно до встановлених діагнозів.

Попередні зауваження.

Попереднє відвідування медичної частини групою НПМ здійснювалось 13.07.2023.

За результатами попереднього відвідування надано наступні рекомендації:

1. ДУ «Центр охорони здоров'я Державної кримінально-виконавчої служби України»:

1. Опрацювати питання щодо фінансування філії «Центр охорони здоров'я Державної кримінально-виконавчої служби» у Хмельницькій області з метою приведення умов надання медичної допомоги у медичній частині №78 відповідно до національного законодавства та міжнародних стандартів для засуджених осіб.
2. Забезпечити контроль за усуненням порушень виявлених в ході відвідування установи.

2. Філії ДУ «Центр охорони здоров'я Державної кримінально-виконавчої служби України» у Хмельницькій області:

2.1.Забезпечити:

- наявність у складі медичної частини стаціонару інфекційного ізолятору для хворих на дихальні та/або кишкові інфекції, ізолятор для хворих на психічні захворювання;
- контроль за веденням медичної документації;
- дотримання у медичній частині вимог інфекційного контролю.

2.2. Опрацювати питання забезпечення ув'язнених та засуджених, які перебувають у установі обстеженням на Вірусний гепатит С та лікуванням Вірусного гепатиту С.

2.3. Вжити заходів щодо проведення ремонтних робіт в приміщеннях медичної частини.

3. Медичній частині № 78 філії ДУ «Центр охорони здоров'я Державної кримінально-виконавчої служби України» у Хмельницькій області:

3.1. Забезпечити:

- приведення медичної документації у відповідності до вимог затверджених наказом Міністерства юстиції України, Міністерства охорони здоров'я від 15.08.2014 за №1348/5/572;
- створення у складі медичної частини стаціонару інфекційного ізолятору для хворих на дихальні та/або кишкові інфекції, ізолятор для хворих на психічні захворювання;
- проведення ремонтних робіт у приміщеннях медичної частини, стаціонарі;
- доступність для осіб з інвалідністю та маломобільних груп населення у приміщеннях медичної частини
- висвітлення на інформаційних стендах медичної частини інформації про номери гарячих ліній, адреси Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини, Офісу Генерального прокурора, Міністерства охорони здоров'я України,

ДУ «Центр охорони здоров’я Державної кримінально-виконавчої служби України», центрів з надання безоплатної правової допомоги, тощо.

За результатами повторного відвідування встановлено, що рекомендації, надані за підсумками попереднього відвідування від 13.07.2023 – не виконані. Єдиною виконаною рекомендацією є забезпечення ув’язнених та засуджених, які перебувають у установі обстеженням на Вірусний гепатит С та лікуванням Вірусного гепатиту С.

ІІ. ФАКТИ, ВИЯВЛЕНІ ПІД ЧАС ВІДВІДУВАННЯ

1. У порушення розділу IV Державних санітарних норм і правил «Санітарно-протиепідемічні вимоги до закладів охорони здоров’я, що надають первинну медичну (медико-санітарну) допомогу», затверджених наказом Міністерства охорони здоров’я України (далі – МОЗ України) від 02.04.2013 № 259, приміщення медичної частини мають загальну занедбаність та потребують проведення ремонтних робіт.

Під час відвідування встановлено, що приміщення медичної частини не повною мірою відповідають зазначеним вимогам. Зокрема, інфекційний ізолятор для осіб, хворих на туберкульоз, більшість палат для осіб із соматичними захворюваннями, а також санітарно-гігієнічні приміщення перебувають у незадовільному технічному стані та потребують проведення поточного або капітального ремонту, що негативно впливає на забезпечення належних санітарно-гігієнічних умов перебування пацієнтів (фото 6,7,8,9).

2. У порушення вимог Заходів та Засобів щодо попередження інфікування при проведенні догляду за пацієнтами, затверджених наказом МОЗ України від 03.08.2020 № 1777, у медичній частині відсутні ізолятори для осіб з інфекційними захворюваннями (крім туберкульозу), зокрема для хворих на гострі кишкові інфекції, а також ізолятор для тимчасової ізоляції осіб із психічними розладами, які становлять небезпеку для себе або оточуючих та потребують медичного нагляду до вирішення питання щодо їх госпіталізації.

Крім того, ізолятор для осіб, хворих на туберкульоз, перебуває на стадії ремонту та не використовується за своїм цільовим призначенням, що унеможливлює належну ізоляцію таких пацієнтів та створює ризики поширення інфекційних захворювань серед засуджених і персоналу (фото 10,11).

3. Під час ознайомлення з медичною документацією встановлено, що у формі первинної облікової документації № 025/о «Медична карта амбулаторного хворого» медичними працівниками вносяться відомості про кримінальні правопорушення, у вчиненні яких особу засуджено, із зазначенням відповідних статей Кримінального кодексу України.

Водночас форма № 025/о, затверджена наказом МОЗ України від 14.02.2012 № 110 призначена для фіксації медичної інформації та не передбачає внесення відомостей про правовий статус особи чи кваліфікацію кримінального правопорушення.

Такі дії не мають належного нормативного обґрунтування, суперечать принципу ведення медичної документації виключно з метою надання медичної допомоги, створюють ризик порушення права на конфіденційність медичної інформації, передбаченого статтями 39-1 та 40 Закону України «Основи законодавства України про охорону здоров’я», а також сприяють стигматизації

пацієнтів та можуть негативно впливати на довірливі відносини між пацієнтом і медичним працівником.

4. Медична частина не оснащена дентальним рентгенологічним апаратом, у зв'язку з чим засудженим не поводиться поглиблене стоматологічне обстеження, що не забезпечує у разі необхідності своєчасного надання їм стоматологічної допомоги (фото 3).

5. У медичній частині не забезпечено доступ засуджених до замісної підтримувальної терапії. Особам із психічними та поведінковими розладами внаслідок вживання опіоїдів замісна підтримувальна терапія не призначається та не проводиться, натомість застосовується лише детоксикаційне лікування. Така практика позбавляє пацієнтів можливості отримувати один із рекомендованих методів лікування залежності від опіоїдів та порушує їх право на вибір методів лікування відповідно до статті 38 Закону України «Основи законодавства України про охорону здоров'я».

6. Переважна більшість ув'язнених осіб не мають укладеної декларації з лікарем первинної медичної допомоги, як наслідок такі особи позбавлені можливості отримати необхідні медичні послуги за Програмою медичних гарантій, що призводить до порушення вимог абзаців 4 та 5 статті 4 Закону України «Основи законодавства України про охорону здоров'я».

7. Виявлено порушення прав осіб з інвалідністю. На момент відвідування у медичній частині перебувала 21 особа з інвалідністю. Водночас встановлено, що у 7 осіб були відсутні або своєчасно не оновлені індивідуальні програми реабілітації, що може свідчити про неналежне забезпечення реалізації їхнього права на реабілітацію та отримання реабілітаційних заходів відповідно до індивідуальних потреб.

Крім того, у порушення вимог Державних будівельних норм України ДБН В.2.2 - 40:2018 «Інклюзивність будівель і споруд», не створено умов для утримання осіб з інвалідністю та осіб, які належать до маломобільних груп населення. Зокрема відсутні підйомники, пандуси, ліфти, тощо, що робить приміщення медичної частини недоступними для маломобільних осіб (фото 1,12,13).

8. Під час моніторингового візиту встановлено наявність вакантних посад у медичній частині установи, а саме: клінічного психолога, лікаря-терапевта, лікаря з ультразвукової діагностики, лікаря-рентгенолога, участь яких є необхідною для забезпечення належного рівня медичного обслуговування, проведення медичних оглядів, своєчасного виявлення захворювань і надання медичної допомоги засудженим та особам, узятим під варту.

Зазначене не відповідає вимогам Порядку організації надання медичної допомоги засудженим та обвинуваченим, затвердженого спільним наказом Міністерства юстиції України та МОЗ України від 15.08.2014 № 1348/5/572, та створює ризики несвоєчасного виявлення захворювань, погіршення стану здоров'я засуджених і осіб, узятих під варту, а також неналежного надання їм медичної допомоги.

9. У порушення Правил пожежної безпеки в Україні, затверджених наказом Міністерства внутрішніх справ України від 30.12.2014 № 1417 «Про затвердження Правил пожежної безпеки в Україні», у приміщеннях медичної частини відсутня протипожежна сигналізація. Зазначене підвищує ризик пожежної небезпеки та створює загрозу життю ув'язнених, засуджених осіб та медичного персоналу.

ІІІ. РЕКОМЕНДАЦІЇ

1. ДУ «Центр охорони здоров'я Державної кримінально-виконавчої служби України»:

1.1. Опрацювати питання щодо фінансування філії «Центр охорони здоров'я Державної кримінально-виконавчої служби» у Хмельницькій області з метою приведення умов надання медичної допомоги у медичній частині №78 відповідно до національного законодавства та міжнародних стандартів для засуджених осіб.

1.2. Забезпечити контроль за усуненням порушень виявлених в ході відвідування установи.

2. Філії ДУ «Центр охорони здоров'я Державної кримінально-виконавчої служби України» у Хмельницькій області:

2.1. Забезпечити наявність у складі медичної частини стаціонару інфекційного ізолятору для хворих на дихальні та/або кишкові інфекції, ізолятор для хворих на психічні захворювання;

2.2. Вжити заходів щодо проведення ремонтних робіт в приміщеннях медичної частини.

3. Медичній частині № 78 філії Державної установи «Центр охорони здоров'я Державної кримінально-виконавчої служби України» у Хмельницькій області:

3.1. Вжити заходів щодо приведення приміщень медичної частини у відповідність до вимог санітарних норм, зокрема провести ремонтні роботи в інфекційному ізоляторі для осіб, хворих на туберкульоз, палатах для осіб із соматичними захворюваннями та санітарно-гігієнічних приміщеннях.

3.2. Забезпечити належне облаштування медичної частини необхідною кількістю ізоляторів для роздільного розміщення осіб з інфекційними захворюваннями (у тому числі хворих на гострі кишкові інфекції), осіб із психічними розладами, які потребують тимчасової ізоляції, а також забезпечити введення в експлуатацію ізолятора для осіб, хворих на туберкульоз, після завершення ремонтних робіт.

3.3. Припинити практику внесення до медичної документації відомостей про кримінальні правопорушення, у вчиненні яких особу засуджено, та статті Кримінального кодексу України, забезпечивши ведення медичної документації виключно відповідно до її призначення та вимог законодавства у сфері охорони здоров'я.

3.4. Забезпечити оснащення медичної частини дентальним рентгенологічним апаратом для проведення повноцінного стоматологічного обстеження та своєчасного надання стоматологічної допомоги засудженим та особам, узятим під варту.

3.5. Забезпечити організацію надання замісної підтримувальної терапії особам із психічними та поведінковими розладами внаслідок вживання опіоїдів відповідно до медичних показань та з урахуванням права пацієнтів на вибір методів лікування.

3.6. Вжити заходів щодо забезпечення можливості укладення декларацій із лікарями первинної медичної допомоги ув'язненими та засудженими особами, з метою реалізації їх права на отримання медичних послуг у межах Програми медичних гарантій.

3.7. Забезпечити своєчасне оформлення та оновлення індивідуальних програм реабілітації осіб з інвалідністю, які перебувають у медичній частині, а також вжити заходів щодо забезпечення реалізації визначених у них реабілітаційних заходів.

3.8. Забезпечити доступність приміщень медичної частини для осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення шляхом приведення будівель і споруд у відповідність до вимог ДБН В.2.2-40:2018 «Інклюзивність будівель і споруд», у тому числі шляхом облаштування необхідних елементів доступності (пандусів, підйомників, ліфтів тощо).

3.9. Вжити заходів щодо укомплектування медичної частини необхідними медичними працівниками, зокрема клінічним психологом, лікарем-терапевтом, лікарем з ультразвукової діагностики, лікарем-рентгенологом, з метою забезпечення належного рівня медичної допомоги особам, які перебувають в установі.

3.10. Забезпечити обладнання приміщень медичної частини системою протипожежної сигналізації відповідно до вимог Правил пожежної безпеки в Україні.

Додаток: фотоматеріали на 4 арк. в 1 прим.

Керівник групи НПМ,
головний спеціаліст Відділу сприяння
роботі регіональних представництв
Секретаріату Уповноваженого
Верховної Ради України з прав людини **Анастасія ХАЛІКОВА**

Фото до Звіту

Фото 1

Фото 2

Фото 3

Фото 4

Фото 5

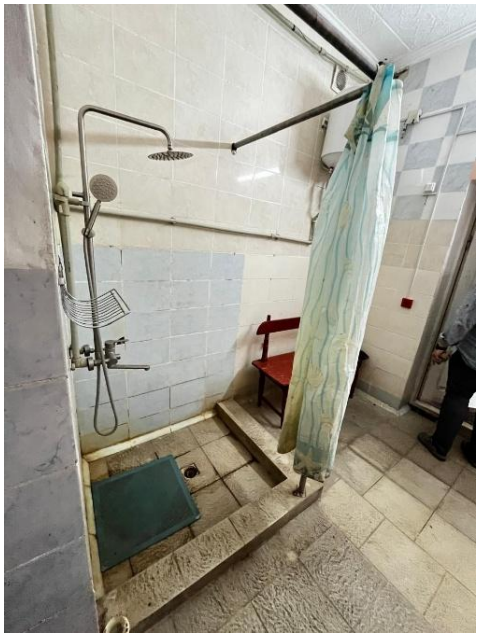

Фото 6

Фото 7

Фото 8

Фото 9

Фото 10

Фото 11

Фото 12

Фото 13

